

PREDICATORIULU

Sateanului Romanu.

FOIA BASERICÉSCA

pentru predici si articlii din sfer'a basericéscă.

Striga cu tară si nu inceta
Că trimbiti'a-ti inaltia vócea t'a!
Isaia c. 58 v. 1.

Predic'a X.

La Vinerea mare (séca).

Intristatu este sufletulu meu pana la mórte.

Ev. Mateiu XXIV. v. 38.

Dóue minuni mari si mai pre susu de tóte a vediutu omulu in lume: — Pre Domnedieu a se coborí din ceriu pre pamentu si a se face omu, si éراسi pre acestu Domnedieu-omu a se suí se móra pre cruce in muntele Golgot'a.

Cea de antaiu a fostu fapt'a intiepleptiunei si a atotu-potentiei nemarginite, adóu'a fapt'a iubirei de ómeni nemesurate, inse amendóue acestea minuni au avutu impregiurari cu totulu deschilinite:

La cea de antaiu minune, candu Domnedieu s'a facutu omu, a serbatu tóta firea vediuta si nevediuta; angerii in ceriu au can-

tatu marire de bucuria, si pastorii pre pamentu au saltatu pentru bunele vestiri ale mantuirei coborite din celi de susu pre pamentu ; Imperatii dela resaritu condusi de luminosele radie ale stelei au alergatu cá se adóre pre imperatulu celu de curundu nascutu.

La adóu'a minune, candu Domnedieu-omulu a moritu crucifitu pre cruce cá unu vinovatu intre celi doi facatori de rele, lumea si cea de susu si cea de diosu a plansu si s'a invescutu in doliu. Ceriulu si-a acoperitu faci'a cu unu intunerecu profundu, pamentulu s'a cutremuratu din temelie de spaima si pietrile s'au despicatu.

Cu ocasiunea minunei celei de antaiu, nóptea aceleia a fostu cauza de bucuria, nópte stralucita preste lumea întréga ; la minunea adóu'a diu'a in care s'a templatu a fostu di intunecósa, di de intristare si de magníre.

La minunea cea de antaiu a facutu Domnedieu totu benele cátu numai s'a potutu face pentru omu ; la minunea adóu'a s'a patratu reulu cátu numai s'a potutu impleni dela omu.

Aibi dreptate asia dara Christóse — Domnedieu-omule a díce : — Intristatu este sufletulu mieu pana la mórte pentru-cá mari suntu patimile tale !

Se me credeti, cucerniciloru ascultatori, cá cu cátu cautu mai multu se afu asemenare, ce se o potiu alaturá la patimele si suferintiele lui Christosu, cu atatu me convingu mai tare, cá incercarea-mi este in daru, pentru-cá de si mare a fostu ur'a lui Cainu in contra fratelui seu celu nevinovatu, totusi nu se póte asemená cu ur'a si pism'a fariseiloru si a carturariloru in contra Mantuitoriului Christosu — in contra mielului celui nevinovatu, si uciderea cea nedrepta alui Abelu mi se pare mai numai cá o umbra pre langa uciderea pre cruce alui Isusu Christosu.

A fostu mare nedreptatea ce a suferit'o Josifu cá se se venda de fratii sei, se se defaime prin gur'a unei muieri rele si se se arunce in prinsóre, — dar' cu multu si neasemenatu mare a fostu

nedreptatea ce i-s'a templatului lui Isusu, cá se se vinda de unulu din invetiacelei sei, se devena defaimatu si ocarítu de gurele fariseiloru si a carturariloru — si cá unu vinovatu — facatoriu de rele se se teraésca legatu pre stradele si piatile Jerusalemului.

Ati audítu vre-odata despre batjocur'a lui Davidu, cá fu alungatu din tronulu imperatescu de insusi fiiulu seu, parasitu de supusii sei, pusu pre fuga cu pietri, defaimatu de insusi servitorii sei si descultiu retacindu prin muntele Oliveloru, — si totusi neci acést'a nu-mi vene se o potiu asemená cu suferintiele, patimele, nedreptatile si batjocurile ce le-a suferitu Isusu — parasitu de apostoli, legatu de ostasi, incununatu cu spini, ingreunatu cu crucea, incarcatu de rane, de batai, insocitu de insultele si batjocurile unei cetati si de multimea guriloru rele si infame pana la muntele Golgot'a si pusu intre doi facatori de rele.

Suferintiele, necasurile si amaratiunile lui Jobu suntu cunoscute in lume, si tóta lumea s'a indatenatu a le aduce inainte cá pre celu mai alesu esemplariu alu suferintiei si rabdarei; si totusi si acestea au fostu numai umbra a celoru ce le-a suferitu Christosu.

Cà-ci tóte acelea de mai inainte, precum si dorerile mfilor de martiri au fostu mai multu numai doreri si suferintie trupesci; ér' patim'a si suferinti'a lui Christosu a fostu patima sí trupésca sí sufletésca; numai patima fora de mangaiare, dorere trupésca si sufletésca plena de intristare, pentru acea are dreptu Mantuitoriu candu díce: Intristatu este sufletulu meu pana la mórte!

Scíu cá, cám cu ce scopu vestescu invetiatorii patimele lui Christosu! Cá se indemne pre ascultatori la compatimire si la lacreme, dar' asta-data nu voiu acést'a cu vorbirea mea indreptata catra voi. Nu, — cá sant'a maic'a baserica cu ceremonie le dà preste intrég'a septemana, si mai cu séma prin cele ce le vedu-ràti si le audiràti astadi m'a prevenitu, m'a intrecutu pre mene,

in câtu vedu că animele vóstre, că a unoru crestini buni si cucernici suntu patrunse si strabatute de compatimire catra celu restignitu pre cruce. Nu voiu se me sbatu a sterní compatimire in animele vóstre pentru celu pironitu pre lemnu in Golgota, că neci Christosu nu avé acést'a inaintea ochiloru, candu mergeá se móra. Fetele Jerusalemului — diceá elu candu esiá pre portíle cetatei, — nu me plangeti pre mene cìve plangeti pre voi si pre fiii vostri.

Pecatosiloru câti ati remasu nepocaiti pana in dñu'a de astadi — dñcu si eu — plangeti-ve pre voi, plangeti-ve reutatea vóstra, plangeti pre fiii vostri, càror'a le lasati esemplulu reu alu unei vieti stricate. Nu are lipsa Christosu de plansulu si lacrelemele pecatosiloru nepocaiti, cà-ci plange-lu pre elu si-'lu compatimesce firea intréga. Éta ceriulu si sórele s'a imbracatu in gele pentru multele suferintie ale lui Christosu ; pamentulu s'a cutremuratu de grosnici'a patimeloru lui ; catapitésm'a basericei si pietrile s'au despícatu de atât'a dorere, căta a suferitu celu nevinovatu.

Acestea tóte compatimescu, tóte plangu pre Christosu, că si cum aru dice : veniti pecatosiloru nepocaiti, veniti si vedeti de mai este dorere cá dorerea lui !

Deci scopulu mieu este, că se aretu numai, care e cea mai mare dorere si intristare, pentru care dice Christosu : Intristatu este sufletulu mieu pana la mórte !

Candu s'a coboritu ffiulu lui Domnedieu pre pamentu, a luat, asia dñcu, dóue vestimente ale omenirei : unulu carnea seau trupulu, carele l'a luat dupa materia, cà-ci asia dice scriptur'a : Cuventulu trupu s'a facutu ; si altulu pecatulu omenescu, de sí a fostu fora pecatu, dupa dñs'a apostolului : Pre celu-ce nu a cunoscutu pecatu, adeca pre Isusu Christosu, pentru noi pecatu l'a facutu.

Cu vestimentulu carnei omenesci s'a aretatu nepeccatosu in tóta viéti'a lui, cà-ci pecatu nu a facutu, neci s'a aflatu insielatiune in gur'a lui; cu vestimentulu peccatoru nóstre, in tempulu patimeloru s'a aretatu cá unu peccatosu, de sí erá acelu mielu nevinovatu, pre carele-'lu prevediuse de demultu Isaia, si Joanu botezatoriulu díse despre elu: Éta mielulu lui Domnedieu, carele radica peccatele lumei.

Cu aceste vestimente se areta elu inaintea Parentelui seu celu cerescu in gradin'a Getsemanei si se róga dícundu de trei ori, de este cu potentia se tréca dela mene paharulu acest'a! Dar' Parentele celu cerescu nu-lu asculta pre fiiulu seu, cì mai antaiu scrie in ceriu sententi'a mortii pre cruce si apoi o scrie pre pamentu.

Nu-'lu aude Parentele celu cerescu, si nu-i face alta placere decátu cà-i tramete unu angeru, cá se-lu mangaie in lupta. Si s'a aretatu angeru din ceriu intarindu-lu pre elu.

Si cum? Domnedieu se nu asculte pre fiiulu seu unicu, cà-rui'a i-a promisù cà pururea 'lu va ascultá? Domnedieu, carele a compatimitu pre fiiulu unui omu, pre Isacu, se nu asculte pre fiiulu seu; Domnedieu nu vede pre fiiulu seu, precumu l'a vediutu in muntele Tavorului si la Jordanu dícundu: Acest'a este fiiulu meu celu iubitù, intru carele bene am voitu. Nu asculta Parentele celu cerescu pre fiiulu seu, si óre pentru-ce? Pentru cá se mérga si se pironésca pre cruce vestimentulu peccatului, pentru cá se platésca dreptatea domnedieésca, si se faca pre Domnedieu induratu, pentru cá peccatosii se se faca derepti prin densulu.

Asia darà Isusu e parasitu de toti, si in ceriu de Parentele seu celu cerescu, carele l'a datu spre mórte, si pre pamentu de invetiacele si de apostoli, cari parte au adormitu, parte au fugitu si l'au lasatu, singuru lipsitu de totu ajutoriulu, lipsitu de tóta mangaiarea. Cum se nu dica darà dulcele Mantuitoriu intristandu-se si tanguindu-se in o gradina a satului Getsemane: Intristatu

este sufletulu mieu pana la mórte? — Si ce este óre cea ce-lu intristéza atât de multu între patimele ce are de suferitu? E óre trada-rea lui Jud'a, seau dóra impietrit'a remanere in nepocaintia ace-loru pecatosi. Ce este Dómne Isuse, ce este ce'a, ce intristéza sufletulu teu pana la mórte?

Dóue suntu cele ce intristéza sufletulu lui Isusu între pati-mele sale :

Un'a despretiulu celu mare alu lui Jud'a facia cu dinsulu. Jud'a nu-lu cunoscea cá pre fiiulu lui Domnedieu, cì cá pre unu profetu mare, care prevedé celea venitórie, cá pre unu medicu, care numai cu o atingere de mana poté vindecá bólele, a curatí pre leprosi, a dá vedere orbiloru, cá pre unu omu mare, care prin potere data de susu, domniá preste venturi, si amblá pre mare, dumeriá spiritele necurate. — E bene, togm'a asia se fia fostu, au unu atare omu numai atât'a ajunge, numai atât'a pretiu are? se-lu vindí pentru 30 de argenti, atât'a câtu a rónduitu Moisi se se platésca pentru uciderea unui sclavu, unui omu neba-gatu in neci o séma. Intru adevéru acést'a erá un'a ce intristá sufletulu lui Isusu pana la mórte; — despretiulu lui Jud'a celui vendiatoriu. — Oh dar' nu numai acést'a intristá sufletulu dulce-lui Isusu, nu, cì si numerulu celu mare alu acelor'a, pre cari î-i prevedé cu atotu-scienti'a Domnedieirei sale, cà voru urmá pre tradatoriulu, cà voru pasí in urmele vendiatoriului. Si déca cau-tamu cu deschilinire in lumea de astadi, câti nu suntu, cucernici-loru ascultatori, cari intru tóte urméza pre vendiatoriulu, cari cu nemicu nu-su mai buni decâtu celu ce a tradatu pre fiiulu lui Domnedieu, pre invetiatoriulu si pre parentele seu. Pucini suntu — cu dorere-mi cauta se marturisescu, — astadi, cari cu consci-entia curata aru cutezá se ièe piétra si se arunce in Jud'a, candu ar mai traí spre batujocur'a fora-de-legei sale. Bá póte si de ace-li'a ai fi in stare a aflá, cari 'si vendu pre tata si pre mama pen-tru argenti si pentru auri, multi cari 'si vendu sufletulu acelu de

mare pretiu, pentru care fiulu lui Domnedieu s'a coboritu pre pamentu. Multi, fórte multi, cà-ci poft'a de avere, poft'a de cascigu si de dobenda a cuplesitu tóta lumea, avareti'a si scumpetea a inundatu cu noroiulu seu multe anime de crestini. Cete intregi ai poté numerá si astadi de crestini, cari suntu gata, a-si vende parentii, a-si vende numele bunu, onórea, sufletulu, legea, bá chiaru si pre Christosu l'ar' vende candu ar' mai fi cu trupulu pre pamentu. Cu ce suntu mai buni unii cá aceli'a, cu ce mai drepti decâtu celu-ce a tradatu si a vendutu pre invetiatoriulu? Acestea, cucernici ascultatori, aceste cugetari prevediute de Mantuitoriulu, au fostu, celea ce intristáu sufletulu lui pana la mórte!

Dar' dati se ne mai întórcemu pre unu momentu la tradatoriulu, la Jud'a Carioteanulu, celu ce a vendutu pre Christosu pentru 30 de argenti.

I-au folositu cev'a acesti argenti blastemati poftitoriulu de averi? l'au ajutatu cev'a? Nu, — nu l'au ajutatu, nu, nemica i-au folositu. — Cumparatusi-au dóra posesiuni, ori vestimente, nume, védia ori marire, beutu-i'a seau i-a mancatu? Ce folosu a avutu din dinsii? Acel'a cà prin dinsii si-au cumparatu spândiuratória si iadulu, cà-ci dupa cum spune scriptur'a, a aruncatu argenti in baserica si mergundu s'a spândiuratu. Éta vedeti la ce l'a dusu poft'a de cascigu si de dobenda!

Dar' ce, cui au folositu dara aceli argenti, déca pre Jud'a nu l'au ajutatu, folosit'au eli dóra basericei in care i-a aruncatu? Nu, neci decumu nu, cà-ci pretiu de sange eráu si nu se cadé se intre in lad'a basericei, cà Domnedieu nu primesce darurile facute prin nelegiuire, prin despoiare si rapire, nu le primesce. cele cascigate cu nedreptulu. Audia poftitorii de lacoméi si invetie de aci, audia celi ce despóia pre veduvi si pre orfani, audia si se indrepte. Se nu cugete cà din cascigulu nelegiuitu voru se imblandiésca pre Domnedieu!

Nu au ajutatú asia dara argentii aceli'a neci pre Jud'a, neci baseric'a. Ce au folositu dara aceli argenti, — argenti afurisiti, argenti morti, morti pentru-cà a folositu pre celi morti si inca si din acesti'a pre celi straini. Au cumparatu cu dinsic tierin'a olariului spre inmormentarea celoru straini.

Vedeti câtú de pucinu au folositu argentii, pentru cari a tradatu Jud'a pre Christosu, pre acel'a, care de-si in agonia nespusa pentru tradare, totusi nu se scarbesece de elu, nu-lu respinge, cì-lu numesce amicu dîcundu-i: pretine la ce ai venitú? Cum dara de-lu numesce amicu si totusi dîce: Intristatu este sufletulu meu pana la mórte? Se intristéza póte pentru palm'a ce i-a datu servitoriulu inaintea archiereului? Da! si acést'a e caus'a pentru care se intristéza sufletulu seu pana la mórte.

Candu fú dusu Isusu la Anna archiereulu „unulu din servitorii cari stáu acolo i-a datu o palma!“ O mana sacrilega si afurisita! Unde eráu atunci fulgerile ceriului cá se te ardia, cum de nu s'a deschisu pamentulu cá se inghitia pre acelu cutezatoriu. Si cu tóte acestea se indestulesce dulcele Mantuitoriu a-lu mustrá cu unu cuventu: De am vorbitu reu marturisesce, éra de am vorbitu dreptu pentru ce me bati? Dar' mirare! Cum póte fi acést'a? La atatea palme si batjocuri câte le suferesce pana aci, suferé Isusu si tace; — la atáte batai, cari i-i strancinase santulu trupu pana iu acestu momentu suferé Domnulu si tace; la batjocurile si defaiméle cele multe pre stradele Jerusalimului suferé si tace, si pentru un'a palma ce o primesce inaintea celui mai mare, nu suferé, nu tace? Nu, si póte acést'a fú ace'a ce intristá sufletulu lui pana la mórte. Nu o suferé si nu o tace acést'a cá si cele alalte, cà-ci acést'a i-se intemplá chiaru in faci'a si la vederea Archiereului, càrui'a-i erá detori'a a-lu scuti de maltractarile celoru neevlaviosi si rei. — Archiereulu avé de-alu mustrá pre acelu cutezatoriu si totusi nu o fece, pentru ace'a nu suferé, pentru ace'a nu tace, cà-ci vré se

deie de a întielege atâtu archireului, înainte cărui luase palm'a câtu si tuturoru celoru ce au potere de a contení pre celi cutezatori dela nedreptati, — voiá Mantuitoriulu se ne arete cà suntemu detori a infréná pre celi ce nu se sfiescu a-lu plesní cu sudalme, defaima si cleвете si palmuescu cu verfele numele celu santu alu lui Domnedieu.

Archireii, carturararii, fariseii, preotii si betranii poporului uriau pre Isusu si pentru ace'a au fostu resculatu poporulu asupr'a lui. O faciaría reutatiósa, fariseismu fora parechia! a urí pre celu nevinovatu pentru bunatatea lui? — Acesti'a toti pecatele cele grele le facéu intru ascunsu, éra de cele mici se feriau inaintea poporului, vèrtutile cele mici si false le depredéu si cele mari nu le impleniáu, poporulu i tiené de santi si drepti, pentru ace'a credé cà bene dîcu eli, cu dreptu agita in contra lui Christosu.

Nu cu multu mai nainte iubiá poporulu pre Isusu, pentru benefacerile cele multe, bá inca si mai multu: candu a saturatu in desiertu cu cinci pani cele cinci mîi de ómeni voiá se-lu puna de imperatu, si éta acumu acelu poporu nemultiamitoriu prin ur'a si pism'a carturariloru si a betraniloru si-a uitatu de tóte, poporulu care cu 4 díle mai inainte i strigá Osana, astadi si-a stramutatu viersulu, astadi striga lui Pilatu: vinovatu este mortii! — Oh cáta nemultiamire! oh cáta reutate! Vinovatu este mortii. Dar' care e vin'a lui? si cu ce e vinovatu? Acest'a de facia a vorbitu lumei, acest'a aretatu a invetiatu in adunari si in baserica, intru ascunsu nemica nu a vorbitu. Chiamati pre celi ce l'au audítu, intrebati pre marturi se ve spuna cà pecatu nu a facutu, neci s'a aflatu insielatiune in gur'a lui, si totusi vinovatu este mortii, dóra pentru-cà a inviatu pre mortii vostri, dóra cà a vindecatu pre bolnavii vostri?

Ér' mai pre urma venindu dóue marturíi mintiunóse au dísu: Acest'a a dísu; potiu stricá baserec'a lui Domnedieu si in trei díle se o radicu pre ea. Asia acésta e vin'a lui, si acésta e

adeverata? Dá adevărata, pentru-că Christosu însuși a fostu dîsu mai înainte: Stricâți baseric'a acést'a și în trei dîle o voi rădică. Și dăca acestia spunu adevărul, pentru-ce evangelistulu i numește marturii mințiunóse?

Ascultati defaimatoriloru de lucrurile cele sante; ascultati voi celi, cãror'a ve place a vorbî în contra lui Domnedieu și în contra legiloru lui! Ascultâți și ve rusinâți!. Ascultati celi cu limb'a viclâna, cãror'a ve place a luá în rîsu și batjocura cele sante și poruncile lui Domnedieu. Marturii mințiunóse suntu toti acela, câti se încerca a dá altu întielesu invetiaturei lui Christosu și a santei biserici. Adevăratu, că Christosu în invetiatur'a s'a a dîsu și ace'a: stricati biserici'a acést'a și în trei dîle o voi rădică, înse acést'a a întieleso despre trupulu seu, că-ci elu dîcea despre biserici'a trupulu seu. Asia dara marturii mințiunóse au fostu acela, cari în altu întielesu au spusu cuvenetele Mantuitorulu, și marturii mințiunóse suntu toti acela câti aplica cele dîse spre interesulu propriu și spre stricatiunea deaprópelu seu.

Doi archirei eráu judecatorii lui Isusu, Anna și Caiafa. De vorbesce Isusu i pare reu lui Anna, de tace i pare reu lui Caiafa. Juru-te pre Domnedieulu celu viu se ne spuni nóue de esti tu fiiulu lui Domnedieu! — Ah archireule nedrepte, ce juri, ce te turburi că nu afli marturi în contra celui nevinovatu? Nu te sbate, nu te trudi, eși afora în curtea t'a, acolo vei aflá pre Pietru, éta acel'a 'ti va spune cene este acestu Isusu, pre carele tu nu-lu cunosci. — Și ce se audi? Dómnne! — Nu scíu pre omulu. Acest'a e respunsulu lui Pietru. Sî tu Pietre se te lapedi, sî tu se parasesti pre domnedieesculu invetiatoriu, pre acel'a, care din venatoriu de pesci te-a facutu venatoriu de suflete omenesci?

Parente cerescu! întru atât'a ai uitatu pre fiiulu teu, câtu sî Pietru se se lapede de acel'a, care eri i-a spalatu petiórele? Nu scíu pre omulu. Cum, au nu este acest'a totu acel'a, despre care dîce Pietru mai înainte: Tu esti fiiulu lui Domnedieu celui

vîu? Nu este acestu Pietru piétr'a ace'a, despre carea dícea Isusu : Tu esti Pietru si pre acésta piétra voin ràdicá baserie'a mea? Pietru, càrui-a i-a datu Christosu chieile imperatíei, acest'a se dica : Nu scíu pre omulu.

Oh! dar' nu te tagaduí Pietre , cà éta Pilatu aducundu pre Isusu afora insusi tí-lu areta dícundu : Éta omulu!

Oh Pré-dulcele mieu Isuse, cum s'a stramutatu sant'a ta facia! Póte cà Pietru are dreptu candu díce cà nu te cunósce, intru atát'a te-a stramutatu bataile si ranele cele multe, intru atát'a ti-a schimositu faci'a ta, care a o priví sí angeriloru le erá placere si bucuría!

Bene, din denegarea lui Pietru póte va cugetá cutarele, déca si Pietru, piétr'a cea tare, s'a strancenatu în credentia, cum mai póte poftí cene-va dela noi cesti de acumu, cá se nu ne scapetamu? Au dreptu celi ce cugeta asia, dar' unor'a cá acesti'a 'mi vine se le respundu : Déca ai cadiutu cá Pietru, pocaesce-te cá dinsulu, plange-ti caderea si atuncia vei fí vîu. A cadiutu Pietru, dar' caderea lui a fostu pentru ace'a, cá se se scóle, cà esíndu afora a plansu cu amaru. Si cum se nu planga, candu vede atát'a reutate radicata asupr'a invetiatoriului, cum se nu-i para reu, candu vede cà neci unulu nu-i, care se nu strige : restignesce-lu — restignesce-lu!

Oh Pré-dulcele mieu Isuse, acést'a e urmare la cele ce le-a auditu pana acuma, — acést'a e resplat'a dela aceli'a, pentru cari te-ai coboritu pre pamentu — restignérea, mórtea pre cruce! —

Oh dúte, ascunde-te pre cátu-va tempu de inaintea acestoru versatori de sange, cà éta Guvernatoriulu Pilatu va se faca incercare, dóra te va poté scapá din man'a loru cea sacrilega, dóra te va scapá din gur'a acestoru lupi rapitori!

Erá datena la Evrei, cá in vinerea pasciloru se se elibere unu vinovatu piedepsitu la mórte, pre atunci se affá in inchisóre unu atare vinovatu cu numele Varava, furu si ucidatoriu de ómeni, si neaflandu Pilatu vina in Isusu propune, cá pre care din doi se-lu elibereze. — Pre care din doi voiti se ve eliberezu vóue? si cu totii respundu : pre Varava, éra pre Isusu se-lu restignéscá. Dar' ce reu a facutu? — întreba Pilatu — si respunsulu e : se se restignéscá ! — Fía asia — díce Pilatu — dar' eu nevinovatu sum de sangele acestui dreptu.

Oh Pilate, Pilate ! cá se liberezi pre Christosu au pre Varava, púni întrebare la poporulu evreescu, candu scíi cá din ura l'au datu pre elu se móra. Tu Pilate esti judecatoriu, ai poterea in man'a t'a, Christosu nu este vinovatu insusi o vedi, scíi cá Evreii suntu pismasii lui celi declarati si cá din ura 'lu condamna, nu asia se cérca adevérule, nu asia se face dreptatea. Tu liberezi pre Varava, dar' acest'a este unu facatoriu de rele ; acest'a nu si-a schimbatu neravulu, éra va face rele, si cene, au nu tu vei fí respundiatoriu pentru tóte acestea ?

Pilatu a amutítu, nu respunde, nu aude, nu, pentru-cá unu cuventu i-a astupatu urechile. De vei eliberá pre acest'a, nu esti pretinu cu Cesariulu. Asia ! dar' atátu de pucina e tarí'a justitiei si a adevérulei, atátu de slabu sufletu se aiba ceia, cari suntu pusi a administrá justiti'a ? Au dóra acel'a este adevérule, a condanná pre celu nevinovatu si a eliberá pre facatoriulu de rele pentru interese private, pentru legaturi de amicitia, pentru încusciriri si alte relatiuni ? Acést'a e chiamarea judecatoriului, acést'a insémna a face dreptate ? — Piérda-se tóta lumea, nu-mi pasa, eu am scopurile mele, cari asia-mi dictéza. Frumósa problema unui judecatoriu ! Dreptulu se piéra si criminalistulu se scape !

Ce cugetati, cucernici ascultatori, óre mai intempla-se si astadi asemenea judecati, candu ómenii judeca numai dupa scopu-

rile si interesele loru. Pare că vedu cum mi-ati raspunde, dar' lasati raspunsulu la o parte si se ne întorcemu la Pilatu, carele in-susi marturisesce că nu afla neci o vina in Isusu si totusi pentru scopuri lumesci, pentru o frica desiérta, că se nu piérdia amici'á cu cesariulu, inchide ochii si nu mai vede neci dreptate, neci ade-veru; scéie că din ura l'a datu pre elu si totu concurge ale imple-ní poft'a reutatii loru. Dá! că asia poftiá interesulu lui Pilatu.

Si l'a datu pre elu loru cá se-lu restignésca. Ce bucuría! ce triumfu la Archirei, la farisei, la preoti, la betrani si la poporu, la barbati, la femei, la betrani si la teneri si la toti, candu vedu pre multu intristatulu si patimitulu, pre dulcele si bunulu mieu Mantuitoriu, incarcatu cu o cruce mare si gré, tere-tetu pre stradele Jerusalimului, numai sudóre pre facia, numai sange pre santulu trupu urcandu-se la Golgota, la locul de con-damnare. — Dómne! Parente cerescu, cum nu cauti din ceriulu teu celu inaltu, intru atátu ti-ai uitatu de fiiulu teu celu iubitu? Si ce se ve mai spunu acumu — acelea, cari au urmatu dupa ace'a candu l'au intinsu pre cruce si l'au pironitu?

Oh dar' in desiertu mi-ar' fi incercarea, că-ci limb'a omenésca nu póte se le spuna. Candu cugetu si la ace'a că fù pusu in-tre doi telhari, — rusine si batjocura ne mai audita in lume!

Éta la cătu póte ajunge reutatea omenésca. — Ascultati se ve infrângeti animele vóstre voi toti, celi ce pre tóta diu'a restig-niti pre Christosu prin faptele vóstre cele rele, ascultati celi ce pre totu minutulu 'lu duceti la cruce prin fora-de-legile vóstre. Că asia díce unu santu parente: celu-ce pecatuesce de atátea ori crucifige pre Christosu, de câte ori face pecatulu.

Scimu din scriptura, că Samsonu prinsu de filistei si scotien-dui-se ochii, dupa-ce l'au dusu in templulu loru cá se-si baťa jocu de elu, nu a mai potutu suferi, ci scuturandu stelpii a moritu im-preuna. Atátu de nesuferitu este unui omu a fi batjocur'a pisma-siloru sei!

Si totuși Domnedieu-omulu, Isusu, care a suferitu mai multe dupa cum dîcu teologii — si mai grele decît toti martirii cîti au patimitu, le suferi tôte acestea cu pacientia si nu-si pierdù rabdarea. Bá inca in locu de a-sî-o pierde se rîga pentru eli dîcîndu : Parente iérta-le loru, cà nu scîu ce facu !

Pôte ôre mentea nôstra se cuprinda, cîtu de mare este o astufeliu de pacientia si rabdare cîta a avutu Christosu dela ôr'a a 6 — 9 ? — Cum nu a cutremuratu lumea se cada si se omóra de vîi pre aceli ômeni rei ?

In urma dupa tôte acestea a dîsu : plinitu-s'au ! si plecandu-si capulu, — pôte cá se chîame mórtea, care se temea a se apropiá de incepatoriulu vietii, si strigandu cu viersu mare, pôte cá se vestésca celoru din Jadu bucuría — si-a datu sufletulu. — In acelu tempu ceriulu s'a intunecat, etc. si centurionulu vedîndu acestea a dîsu : Adevératu fîiulu lui Domnedieu a fostu acest'a. Asemenea si celi ce stáu, batendu-si piepturele umiliti se re'n-tornara.

Acést'a fu patim'a, acést'a fu mórtea lui Isusu Christosu, in alu càrui nume ne-amu botezatu, alu càrui evangelia credemu si acàrui lege tienemu. Patima si mórte, de care se spaimenta tóta mentea. Si de a vrutu fîiulu lui Domnedieu intrupatu se móra, càci altu-cum nu s'ar' fi implenitu dreptatea lui Domnedieu, fîa, móra ; si de a vrutu se sufere o dorere fora de margini intielegu pentru ce, cà si detori'a nôstra erá fora de margini, -- dar' cà a moritu o mórte atátu de desonorata, si nu cu alta mórte de onóre, acésta este ce-'mi fragmenta mentea, si face se nu me potiu mirá de ajunsu.

Mórtea pre cruce erá cea mai rea, cea mai rusinósa, si la acést'a se supuneau numai celi mai mari facutori de rele, pentru ace'a dîce la a 2-a lege : Blastematu e totu celu-ce spandiura pre lemnu. — Morit'a si Joanu botezatoriulu, inse taiatu de sabia, mórte onorata, dar' fîiulu lui Domnedieu se móra pre cruce intre

doi têlhari! Elu aveá se fia incepetoriulu unei credentie nóue, care se se latiésca preste tóta lumea, etc. sciá cà déca ar' fi moritu altu-cum ar' fi datu multor'a ansa etc.

Botezatoriulu a moritu cu capulu taiatu, dar' Christosu nu, cá se tiena pre urmasii sei in legatur'a iubirei.

Oh pré-dulcele mieu Isuse! candu cugetu la patimele si la mórtea t'a, de o parte plangu amaru cá Pietru, mi-se sfasia anim'a de dorere, precumu s'au despícatu pietrile la mórtea t'a, dar' despre alt'a me bucuru cu totulu se me mangaiu, marescu umilinti'a t'a, ca atunci adeveratu me convingu, cà acel'a in care credu este adeveratu Domnedieiu. Ranitu, incrunțatu, sangeratu si defaimatu Tu esti Domnedieulu mieu. Defaimarea t'a m'a maritu, ranele tale m'a vindecatu, coron'a t'a este corona de marire, — crucea t'a e arma credentiosiloru. -- Dreptu cà de câte ai suferitu nu ai tipu neci frumsétia, dar' togm'a pentru ace'a eu Te recunosc de Domnedieulu mieu, si rogu pre Pilatu se schimbe titul'a ce a pusu „Isusu Nazarenianulu Imperatulu Judeiloru“, si se puna in locu-i „Isusu Nazarenianulu Imperatulu Crestiniloru“ !

Din tóte patimele câte ati auditu cucernici ascultatori, cà a suferitu Christosu, intielesati care e patim'a si dorerea cea mai mare, ce-i intristéza sufletulu pana la mórte? Eu dícu cà neci un'a din acelea, neci câte a suferitu cu sufletulu, neci câte a patimitu cu trupulu. Nu neci un'a din acelea, pentru cà Mantuito-riulu insusi a invetiatu, cà patimele ce le suferimu dela ómeni suntu fericire. Fericiti veti fi candu ve voru batujocuri pre voi ómenii; elu a invetiatu cà nu se cade se ne tememu de mórte. Nu ve temeti de celi ce omóra trupulu !

Elu nu numai ne-a indemnatu cá se luàm crucea si se-i urmàm, ci insusi a premersu cu esemplulu. S'a intristatu dóra pentru-cà a prevediutu mórtea. Ce este dara ce'a pentru ce díce :

intristatu este sufletulu mieu pana la mórte? Éta ce! — Isusu Christosu, fíiulu unicu alu lui Domnedieu, indemnatu de iubire nemarginita merge se patinésca, câte nu a mai patimitu altulu in lume; merge se-si verse sangele celu scumpu pana la o picatura, merge se móra restignitu pre cruce si pre toti se-i mantuésca, cà-ci unulu pentru toti a moritu, si cu tóte acestea vede cà multi din ómenii rescumperati prin sangele lui au se se piérda, prevede cà numele si crucea lui voru se o injure necredentiosii neevlaviosi. Parente, nu cum voi eu, ci cum tu vrei, dar' se patimescu si se moru fora de folosulu celoru mai multi, oh! acést'a este ce-mi intristéza sufletulu pana la mórte!

Déca se intristéza Christosu atât'a pentru pierderea celoru necredentiosi, óre mangaia-se elu de alta parte de mantuirea crestiniloru? — Crestinu va se dica rescumparatu cu sangele lui Isusu Christosu. Oh, si pre multi din acesti crestini venira iadulu pre totu minutulu, si pentru acést'a s'a intristatu sufletulu lui Christosu pana la mórte; acést'a l'a facutu se asude, acést'a se verse sudori de sange. — Vedeá pré-bunulu Isusu candu mergeá la mórte, cà din acelia pre cari mergeá se-i rescumpere, unii voru se-lu venda cá Jud'a pentru lacoméa si pentru dobânda, altii voru se-lu tagaduésca cá Pietru prin juraminte strimbe si prin mintiuni, unii se-lu pretiuésca mai pucinu decâtu pre Varav'a, si altii se-lu palmuésca cu totu feliulu de pecatu, acestea eráu ce intristáu sufletulu lui Christosu pana la mórte!

A moritu imperatulu Sictéi cu numele Perisaide, lasandu de mostenitori pre celi trei fii ai sei, dar' fiendu-cà fiacare voiá se fia imperatu, au devenitu la cérta. Deci au pusu de judecatoriu pre imperatulu Traciei, amicului reposatului parente. Acest'a etc. si celu mai micu fu dechiaratu de imperatu.

Cu acesti fii voi eu se asemenezu eu pre unii crestini din lumea de astadi, cà-ci nu incéta a sagetá pre Isusu cu

sagetile toturoru fora-de-legiloru, si de câte-ori facu pecatulu, de atâte ori restignescu pre Christosu.

Dar' eu scîu o pré Dulce Isuse, cà iubirea t'a este o mare nesecata, dereptu ace'a la tene alergamu Christóse Domnedieulu nostru, cel'a ce indelungu ai rabdatu pentru pecatele nóstre, si pana la acésta óra ne-ai adusu pre noi, intru care pre lemnulu celu de viétia facatoriu fiendu restignitu, telhariului celui benecunosculatoriu intrare in raiu i-ai facutu, curatiesce-ne pre noi peccatosii si nevrednicii sierbii tei, cà amu gresitu si multe fora-de-legi amu facutu, pentru-cà amu lasatu calea dreptatii tale si amu amblatu dupa voile animeloru nóstre. Mari intru adev eru suntu fora-de-legile nóstre, dar' pre tóte acestea le intrece marimea iubirei tale. Indurate, iérta-ne nóue, iérta preotiloru si laiciloru, barbatiloru si femeiloru si toturoru peccatosiloru — si dupa-ce te vei coborî de pre cruce vina si te pironesce in anim'a nóstra, si fii nedespartitu de noi si aici pre pamentu si in imperat' a ceriului. Aminu.

Joanu P. Papiu.

Predic'a XI.

La inviarea D. N. Isusu Christosu (SS. Pasci) I.

S'a scolatu nu este acl.

Ev. Marcu c. XVI. v. 6.

Incetati, incetati cu suspinele, stergeti-ve lacrimile de pre faciele Vóstre! Nu mai plangeti preste patimele amare si doreróse a Mantuitorului Christosu; bucurati-ve astadi si cantati împreunã cu Baseric'a: „acést'a este diu'a, carea a facutu-o Domnulu se ne bucuramu si se ne desfatamu intr'ens'a; desfatati-ve, cà astadi s'a invinsu mórtea, s'a rusinatu

diavolului si s'a infrantu chirografulu pecatului! — Bucurati-ve, cà-ci sórele, care inainte cu trei dîle, erá intunecatu — astadi stralucesce cu multu mai frumosu; lun'a si stelele, cari s'au îmbracatu in haina négra si si-au ascunsu lumin'a loru, — acumu schinteéza cu un'a lumin'a mai senina; desfatati-ve, cà-ci Pré Curat'a Vergura, carea mai 'nainte in un'a mare de tristétia — astadi se pare-cà e cuprensa de o bucuría; Apostolii, cari cu pucinu mai nainte eráu tristi si superati preste mórtea amara alui Christosu — astadi saltéza de bucuría, cu unu cuventu tóte fapturele se paru astadi a întoná unu cantecu îndoitu de Alelui'a! Si pentru ce? Pentru-cà domnedieesculu Rescumperatoriu, carele cu trei dîle mai nainte fû batjocuritu si despretiuitu, parasitu si însangeosiatu, ranitu si restignitu, mortu si îngropatu, — a înviatu astadi din mormentu cá unu învingatoriu stralucitu alu mortiei si alu poteriloru iadului!

Filosofiloru greci din Aten'a, I. m., candu Apostolulu neamuriloru — s. Pavelu, — le predicá despre înviarea lui Christosu — intru atât'a le paré acésta invetiatura de straina încátu unii díceau: „ce vré acestu semenatoriu de cuvente?“ ¹⁾ ér' altii tieneáu, cà e vestitoriulu unei dieitati nóue, dar' noi lapedandu-ne de necredenti'a pagâna, fiendu patrunsi de inaltínea acestui adevéru marturisimu din anima: „Christosu a înviatu din morti, si cumórtea sa pre mórte calcandu — celoru din mormente viétia le-a daruitu! Dá, marturisimu acésta cu credentia neclatita, càci déca credemu, dupa cum díce s. Vasiliu Marele ²⁾, — cà din unu verme, ce se învelesce in tortulu seu ésa dupa câtu-v'a tempu unu fluture frumosu si cu viétia, déca credemu, dupa-cum díce s. Jeronimu ³⁾, cà feniculu dupa 50 de ani însusi se nemicesce

¹⁾ Fapt. Apost. 17.

²⁾ S. Bas. hom. 2. Hetam.

³⁾ S. Hyeron. I. de fide Res. I. 4.

si putrediesce si apoi din cenusi'a s'a din nou resare, odraslesce si inverdiesce; déca credemu, dupa-cum dîce s. Gregoriu ¹⁾, cã pelicanulu 'si ucide puii sei si pre acesti'a i descépta cu insusi sangele seu; déca, dîcu, tóte acestea le credemu cã se intempla dupa legea firésca, — pentru-ce se nu credemu cã Christosu a înviatu din morti pre una cale suprafirésca — candu lui Domnedieu tóte lucrurile i suntu cu potentia?!

Apoi insusi Christosu 'si-a predîsu înviarea s'a, pentru-cã dupa-ce a alungatu afora din baserica pre cumperatorii si vendiatorii vicleni — dîse Judeiloru: „Stricati baseric'a acésta — si eu in trei dîle o voiu zidí pre ea“ ²⁾. Prin baserica nu a întielesu elu zídulu seau structur'a din afora, cì insusi trupulu seu si misteriu celu mare alu înviarei sale dupa trei dîle!

A moritu Christosu, I. m., pentru rescumperarea lumii, trei dîle a jacutu in mormentu santulu seu trupu; dar' si intru acestu tempu nu a încetatu de a indepleni opulu celu mare alu Rescumperarei. S'a pogoritu cu sufletulu seu in iadu si a deslegatu dorerile celoru ferecati; a ruptu zàvórele si portile infernului si a invinsu pre principii poteriloru de dîosu; a scosu sufetele patriarchiloru, profetiloru, dreptiloru si alesiloru, ce se tteneau in sclaví'a diavolului. Oh! si câte strigàri de bucuría nu s'or' fi mai auditu atunci in iadu din partea acestor'a vediendu pre Mantuitoriulu loru venindu se-i elibereze?! Cu câta sete va fi acceptatu mantuirea s'a: parentele credentiosiloru Avraam, din acàrui sementia s'a întrupatu Mantuitoriulu seu, patriarchulu Isaac, carele pre muntele Morea, a fostu figur'a jertfirei lui Christosu pre cruce, Jacob, carele îmbracatu in vestimentu strainu dobandindu benecuventare parentiesca — a preintipuitu pre Christosu îmbracatu in trupu omenescu; cu câtu neastempèru

¹⁾ S. Greg. in ps. Poenit.

²⁾ Joanu 2.

'si vá fi doritu rescumperarea s'a : regele psalmistu Davidu, dar' mai pre susu de toti : cu câta umilintia nu va fi asceptatu mantuirea stramosiulu nostru Adam, carele sciá, cà prin peccatulu seu a împinsu tóta omenimea spre robí'a întunerecului?!

Si éca prin mórtea lui Christosu aceste dorentie s'au implenu in tempu de trei díle, candu apoi întorcându-se sufletulu in mormentu la trupulu seu celu chinuitu si sdrobitu, a inviatu!

Uitatu-v'ati vre-odata, I. m., catra resaritu pre tempulu ivirei sórelui?

Vedemu de multe-ori câte unu nuoru grosu si negru, care dupa-ce 'lu cuprendu cu încetulu radfele sórelui intru atât'a frum-sétia se imbraca, încátu se pare cà e mai stralucitu decâtu insusi sórele.

Intru acestu modu intrându sufletulu lui Christosu in trupulu celu însangeosiatu si schimositu — a schimbatu tóta urtitiunea in frumsétia si marire!

Pentru cá se potemu adorá, I. m., cu cea mai adunca umilintia inviarea cea marita alui Christosu si pentru cá se ne potemu bucurá pre deplenu preste învingerea lui asupr'a mortiei si iadului — trebuie se urmamu esemplulu seu! Precum Christosu a învinsu cu sufletulu seu mai antaiu iadulu si numai dupa ace'a a inviatu; asia ti noi trebuie se ne pogorimu mai adese-ori intru cugetele nóstre cele mai adânci si se ne aducemu amente de pedesele cele vecinice, si îngrozindu-ne de ele se ne nisuiamu spre a face bene si a încungiurá reulu!

Patriarchulu Lotu fù scosu decatra angeri din cetatea Sodom'a si trebuiá se fuga preste muntele Segoru, càci cetatea acésta plena de fora-de-legi si blastematte erá se se prapadésca; inse betranulu Lotu, parendu-i-se pré ostenitosu lucru de a suí pre muntele Segoru — a poftitu dela angeri se-lu lase a se asiediá in cetatea vecina, — si intru-adeveru angerii i-au si facutu pre vóie. Ci de abia cadiù plói'a de focu asupra Sodomei, abia incepura a

se crucisiá fulgerile si flacarile de focu, abia audi vaierarile celoru ce moriáu — si de-odata cu cei mai iuti pasi sùl muntele Segoru, — dupa cum i spuse angerii! Asia trebue se facemu noi! De amu vedé, cà ni-e grea trecerea dela una virtute la alt'a, dela un'a fapta buna la alt'a, de ni s'aru paré cà invingerea cutarui reu ori pecatu ni e preste poterile nóstre, — atunci se urmamu esemplulu betranului Lotu, se aruncamu ochii mentiei nóstre preste foculu infernului — si de-odata, — intocm'a cá Lotu, — vomu scí incungiuirá reulu cu cea mai mare usiorentia; aducându-ne amente si de ace'a, cà Parentii si stramosii nostri s'au scosu odata din iadu prin mórtea Mantuitoriului nostru, — dar' noi déca vomu cadé in acele torturi, — nu vomu avé altu Rescumperatoriu, care se ne redice!

Se înviamu dar' si noi împreuna cu Christosu spre viéti'a cerésca, adeca se ne scolâmu din mormentulu si patulu pecatului si se alergamu la primirea darului domnediescu, cu ajutoriulu càrui'a se petrecemu numai in fapte bune si curatienia. Numai asia ne va fi înviarea Domnului spre bucuria adeverala si spre mantuirea sufleteloru nóstre! Aminu.

Silviu B. Sohere'a.

Predic'a XII.

La înviarea D. N. Isusu Christosu (SS. Pasci) II.

Christosu a inviatu!

Cu aceste cuvinte imbucurátorie se intempina astadi miliónele credentiosiloru! Cu „Christosu a inviatu!“ se saluta astadi crestinii pleni de bucuria, la care salutare si mai patrun-diatoriu e respunsulu: „adeveratu cá a inviatu“!

Sant'a maica baseric'a a rënduitu serbatori deosebite intru marirea lui Domnedieu, un'a mai imbucurátoria decâtu alt'a, —

asia serbatorîmu nascerea trupésca alui Isusu Christosu, taiarea impregiuru, botezulu primitu dela Joanu, schimbarea la facia in muntele Tavorului, pogorirea Spiritului santu, si alte multe serbatori tîenute de lumea crestina tôte intru marirea lui Domnedieu, si altele intru marirea Santiloru pré-mariti; — dar' neci intr'o serbatóre nu-si in schimbă credentiosii cuventele s'ale de salutare, decâtu singuru in marit'a dî a inviarei, neci intr'o serbatóre nu se bucura sant'a baserica in cantarile s'ale vesele cá si in diu'a de astadi; singuru acést'a e diu'a deplenei bucuria. „Acést'a e diu'a, care o-a facutu Domnulu se ne bucuramu si se ne veselîmu intr'ens'a.“ Si nu fora temei, Iubitii mei, pentru-câ diu'a inviarei e fundamentulu legei nóstre, — zedarnica erá venirea lui Christosu in lume, zedarnica aratarea domnedieirei sale prin cuvente si fapte mai pre susu de fire, in urma, I. m., zedarnica erá chiar' suferinti'a si mórtea lui, déca nu inviá, tôte invetiaturile vestite si minunile facute nu avéu neci unu pretiu, si mai in urma tóta credenti'a nóstra erá desiérta. De inviare s'au temutu fariseii si inimicii lui, si chiar' prin inviarea prea-marita i-a rusínatu aretandu-si marirea s'a domnedieésca.

Astadi maic'a baseric'a plena de bucuria canta: „Diu'a inviarei se ne luminamu popóra cu pascele santite de Domnulu, cari ni-au adusu din mórte la viétia, ni-au redicatu de pre pamentu la ceriu, care s'a inchisu prin Adamu, si astadi prin Christosu se deschide. Astadi canta sant'a maica baserica rescumperata prin Isusu Christosu intru laud'a mirelui seu: „Se se scóle Domnedieu si se se respésca vresmasii lui, si precumu se stinge fumulu se se stinga, si precumu se tope-sce cér'a de faci'a focului; asié se piéra peccatosii dela faci'a lui Domnedieu“, cari n'au acceptatu cu pregatire cuvenintiósă acésta marita dî. Astadi 'su pascele celea santite si marite, pascele fora stricatiune, cari deschidu creden-

tiosului usile raiului, pascele cari santiescu pre toti cei curati la anima. Astadi ne chiama sant'a baserica se ne imbraciosiamu unulu cu altulu, si se dicemu frati si inimiciloru, si se iertamu tóte pentru inviarea Domnului. Astadi s'au sdrobotu portile iadului, si se deschide usí'a raiului, cá se intre imperatulu marirei si cu densulu sufletele dreptiloru. Astadi intunereculu lumei se pierde prin inviarea Rescumperatoriului nostru.

Luminéza-te lume crestina, cà Christosu care a sangeratu pre lemnulu crucei, astadi rumpe legatur'a pecatului si ne prime-sce de frati si fii adevirati ai Parentelui seu cerescu. — Astadi Christosu s'a facutu incepatur'a inviarei mortiloru.

A inviatu Christosu, I. m., si totu asemenea vomu inviá si noi in diu'a cea mai de pre urma, spre a dá séma despre talantii primiti in lumea acést'a, ca dupa folosirea buna seau rea a ace-lor'a se luàm respłata seau osenda, precumu pre scurtu ve voiú aretá, — fiti cu luare amente!

Se ne uitamu, Iubitii mei, la graantiulu semenatu in ascep-tarea roduriloru insutite, cà prin ce schimbari trece acel'a, se astupa in pamentu, putrediesce, si din putrediunea ace'a resare coltiulu plantei, din care apoi cu benecuventarea ceriului la tempulu seu adunàm roduri imbelsiugate. — Seau se cugetamu la érn'a cea gerósa, in care móre intréga natur'a (firea), serman'a natura intru atât'a e lipsita de frumséti'a ei din véra, supta si fripta de tempestatile (furtunile) érnei, încátu cugeta omulu, cá ar' fi cu nepotentia, cá inca odata éراسi se se póta imbracă in tóta frumseti'a s'a avuta. Si ce se vedi? vene tempulu primaverei, cu radiele sórelui benefacotoriu, si pre incetu din dí in dí dupa o-dichn'a din érna, o vedemu éراسi imbracata in tóta frumseti'a s'a avuta, inca dóra si mai pompósa. Si acum'a déca acest'a e cursulu naturei cu totu ce se afla sub sóre, óre singuru omulu se fia acel'a, care pana la unu tempu vłetiundu bene seau reu, in bucuríi seau

necasuri, in placeri seau plangeri, sfêrsîndu-si viéti'a se se nemicésca fora urma pentru totu-dé-un'a? Omulu, pre care l'a pusu Domnedieu — Ziditoriulu — domnu tuturoru fapturiloru, insuflandu-i si spiritu domnediescu. O, nu! nu-i cu potentia, I. m., cà-ci, la acésta intemplantare: de ce ar' fi pusu in pieptulu lui schintei'a domnediesca, — numai se vietinésca pre pamentu fora neci unu scopu, ér' sfêrsîndu-si viéti'a se se nemicésca pentru totu-dé-un'a? Óre nu ar' fi unu animalu bene grigitu si nutritu partasiu de mai mare fericire si indestulare — decâtu omulu, care sfêrsîndu-si dílele vietiei, se-ar' inmormentá in pamentu fora de a mai esi de acolo in veci? Unde e omulu, care aflandu-se la culmea fericirei se nu mai aiba cev'a de doritu? CREDU cà neci unulu; — cà-ci nu fericire, cì necasu, suferintie, lupta neintre-rupta e viéti'a pamentésca, incependu dela corona pana la traist'a cersitoriului. Asié dara, fiendu-cà Domnedieu l'a ziditu pre omu mai alesu dintre tóte fapturile lumei acestei'a, si aici nu-'lu impartasiesce in fericirea dorita, — elu trebuie se fíá creatu (ziditu) pentru o alta viétia fericita si vecinica, cà-ci numai prin acést'a se aréta grati'a deschilinita alui Domnedieu facia cu zidirea s'a alésa. Vomu mori dara, Iubitii mei,, si ne vomu reintórce in sinulu maicei tuturoru trupureloru, in sinulu pamentului, — care va se ne primésca trupulu in braciale s'ale spre odichna, pana la a dóu'a venire, candu apoi va avé a se infaciosiá impreuna cu sufletulu inaintea Judecatoriului a tóta lumea. — Neci cà póte fi altu-cum, urmandu acestu adevéru din insusi dreptatea nemarginita alui Domnedieu.

Se supunemu, ca unu omu crestinu adevératu, cuviosu, dreptu, cu fric'a lui Domnedieu, in tóta viéti'a s'a a urmatu invetiaturiloru si legeri sante alui Christosu; tóta viéti'a si-o-a petrecutu in fapte bune — si trecundu din lumea acést'a, din valea plangerei, trupulu i-se dá pamentului, pentru-cà de acolo s'a ruptu, éra sufletulu singuru stá inaintea lui Domnedieu, si aflandu-se

dreptu, intra intru fericire, se muta acolo de unde a fostu luat, adeca la Domnedien, in fericirile vecinice ale ceriului, sufletulu dara si-a capetatu resplat'a promisa ; inse meritele pentru acést'a fericire le-a facutu impreuna cu trupulu, care ascultandu de sufletu pentru resplat'a promisa in ce'alalta lume, s'a supusu sufletului intru tóte, alungându dela sene tóte placerile si mediulócele cari 'lu poté nefericí pre sufletu, si acumu, precandu sufletulu se desfatéza, elu sermanulu (trupulu) amagitu jace in sinulu mormentului. Óre dreptate ar' fi acést'a, Iubitii mei?! Neci de cum nu! Si trupulu trebue odata se se scóle din mormentu, cà-ci precumu impreuna cu sufletulu a facutu meritele pentru fericirea venitória, órasi impreuna trebue se-si capete resplat'a, si numai atunci vene deplinita in fapta dreptatea lui Domnedieu.

Trebue dara, Iubitii mei, cá la diu'a cea mare a judecatiei trupulu unitu cu sufletulu se mérga inaintea Judecatoriului, si dupa judecat'a rostita se-si capete resplat'a intru bucuri'a Parentelui cerescu, acést'a e invetiatur'a descoperita de insusi Isusu Christosu ffiulu lui Domnedieu, care astadi invingatoriu, cá dintr'o camara ésa din mormentu.

Se vedemu acum'a, Iubitii mei, contrariulu ! Cutare-va omu tóta viéti'a si-o-a petrecutu asia, precumu i-a poruncitu trupulu celu slabanogu, tóta viéti'a si-o-a petrecutu in placeri desfrenate, in betía, facundu-se mai de diosu decâtu unu animalu, prin injuraturi intinandu numele lui Domnedieu si a totu ce e santu, prin curvía stricandu pacca si buna-intielegerea familiara, si prin tóte fora-de-legile, cari le pote numai socotí unu sufletu stricatu vatemandu pre Domnedieu, --- si acest'a móre trupesce asemenea celui dreptu, sufletulu cá si parte nemoritória se infaciosiéza inaintea lui Domnedieu, de care nu si-a adusu amente in tóta viéti'a s'a pecatósa. Dupa faptele s'ale se alunga in iadu, se dà sub domnirea diavolului càrui'a a slugitu, spre munc'a de veci. Sermane suflete, suferé acum'a ! déca n'ai sciutu infréná si povetiú trupulu

in care ai fostu tramisu, déca nu-ai potutu pune stavila pofteloru brutale (dobitocesci) si a-lu trage depre calea fora-de-legiloru, la calea virtutiei, elu — adeca trupulu — a gatatu cu placerile si lasandu-te pre tene in cursa, se odichnesce in pamentu! — Óre Iubitii mei, cu unu astufeliu de lucru fi-aru impreunata dreptatea lui Domnedieu? O, neci de cum! cì déca sufletulu a fostu slabanogu si a lasatu trupulu se-si implenésca poftele s'ale cele rele, si éراسi trupulu a potutu asia subjugá sufletulu, de acest'a a ascultatu de elu, cá amagitoriu, si sufletulu, care a esítu stralucitu din manile Ziditoriului spre povetiuirea trupului, cá si unu servu slabu si necredentiosu, ambii trebue se-si capete pedéps'a. Dara cum va poté fi acést'a, candu trupulu putrediesce in mormentu si sufletulu pana acum'a se afla in iadu? Din dreptatea lui Domnedieu urméza, cá trebue acelu trupu peccatosu asemenea celui dreptu, cu sufletulu seu celu negru se se impreune inca odata, si precumu a peccatuitu la olalta, asié la olalta impreuna se se si pe-depsésca.

A inviatu Christosu, facundu-se incepatur'a inviarei toturoru mortiloru, si noi cu totii vomu inviá in diu'a cea mai de pre urma, candu angerii la porunc'a lui Domnedieu cu trémbitiele s'ale voru desceptá trupurile a tóta omenimea dela resaritu pana la apusu, chiamandu-i se se infaciosieze la judecata. Candu Christosu celu ce cá omu s'a umilitu mai multu decâtu ori-cene, acum'a va veni intru poterile ceriului cu sant'a cruce pre umeri, aretandu omenimei, cà numai prin sangele cursu pre ace'a cruce a potutu impacá pre Parentele seu, — va veni incungiuratu de santii sei angeri, aretandu-si marirea s'a cea domnedicésca, de care si insusi dreptii se voru infricosiá, dar' peccatosii ce voru face atunci? Dreptiloru le va dá fericirea raiului infintiata din vecia, éra celoru peccatosi aretandu-le peccatele loru cele negre, maniosu cà au lapedatu tóte mediulócele si darurile mantuirei, maniosu cà n'au luat in séma patimele si batjocur'a, care o-a suferitu pentru

densii f-i va alungá in muncile de veci. Trupulu unitu cu sufletulu va stá de facia la acésta judecata, si nu numai sufletulu, ci impreuna si trupulu se va judecá. Dela mortea omului pana la acésta judecata, singuru sufletulu a gustatu fericirea seau osend'a, de aci incolo omulu intregu adeca sufletulu impreuna cu trupulu trebuie se se resplatésca seau pedepsésca, dupa cum a traitu in acésta lume. Acum, Iubitii mei, candu pentru o fericire si bunastare temporaria atát'a ne ostenimu si ingrigímu, cu câtu mai vêtosus se cuvene a ne ingrigí de fericirea vietiei venitoria, care nu va avé capetu! Si dupa-ce celea díse suntu adevèruri luminate cá si lumin'a sórelui, nu ne remáne alt'a indareptu, decátu cá se urmamu poruncile si invetiaturile sante alui Christosu, se rogamu totu mereu pre Parentele cerescu, cá se ne tramita ajutoriulu seu celu puternicu, pentru de a stá contra toturoru suaturiloru rele ale diavolului, se ne rogamu lui Domnedieu cá se ne impartasiésca intru folosirea daruriloru sale celoru sante, de a urí si incungiurá pecatulu, a iubi si a face virtutea aducátore de fericire trupésca si sufletesca, cà-ci elu ne va scolá si prémari trupulu nostru, pentru de a se infaciosiá inaintea judecatiei lui si a audí cuvenetele imbucurátorie si fericítorie: „Veniti benecuventatii Parentelui mieu de mosteniti imperati'a, care vi s'au gatitu vóue delá intemeierea lumii.“ Aminu.

Joanu Bochisiu,

preotu.

Predic'a XIII.

La inviarea D. N. Isusu Christosu (SS. Pasci) III.

Eu viezu si voi inca veti viá.

Ev. Joanu c. XIV. v. 19.

Éta serbatórea serbatoriloru, coron'a toturoru festivitátiloru!
Éta cea mai mare dí a anului! Diu'a de amentire a inviarei

Mantuatoriului omenimei Isusu Christosu! Éta adevărea cea mai secură a cuvintelor domnedieesci: „Eu viezu și voi încă veți via!” Éta cea mai neresturnăveră marturisire a redescăptării noastre la o viață eternă, la o viață foră de mărte, descăptarea la o di foră de nărte. — Si cene din multănea cea mare a credentiosiloru se nu semă în anim'a s'a bucur'a cea mai mare și mai nemărginită, aducându-si amente, cum-că după trecerea din această viață la cuventulu Domnului se va descăptă la o viață eternă? Cene se nu salte în anim'a s'a la promisiunea Mantuatoriului domnedieescu și se nu se leniscăca, cându celu-ce neci nu pōte însielă neci se pōte însielă î-i dice: „Eu viezu (traescu) și voi încă veți via (traî)“!

Dară dăca înviarea e împreună cu viața eternă, ôre avemu toti causa drăpta de a ne bucură de înviarea noastră, ori amu petrecutu viața noastră bene ori o-amu petrecutu reu? Nu, neci de cumu nu, I. m. ! După înviare celu foră-de-lege nu va avé totu o sôrte cu celu dreptu, și neci nu ne potemu bucură toti în unu modu de înviarea noastră venitória. Insusi Mantuatoriulu nostru ni-a descoperitu această deschilinire, care va fi după înviare între celi drepti și celi pecatosi. „Si voru veni — dice elu — celi ce au facutu bune întru înviarea vieții, éra celi ce au facutu rele întru înviarea judecăției.“ ¹⁾ E fôrte de lipsă dar' se scimu cum trebuie se ne portamu în această viață, că înviarea se ne servăca spre bucuria! — Invetiatoriu și conducatoriu întru această avemu pre însusiu sôrele dreptăției, lumin'a lumii, diu'a neinserată, pre Mantuatoriulu omenimei Isusu Christosu, după invetiatur'a cărui'a: numai asia ne va fi spre bucuria înviarea noastră, dăca vomu viațiu precumu poftesce dela noi Domnedieu prin fiulu seu, — ce'a ce voiu se aretu în cuventarea mea de astadi. — Darulu Spiritulu santu se se pogóre în

¹⁾ Joana c. V. v. 29.

animele vóstre cá se poteti ascultá cu luare amente si se poteti implení cu cuvenintia invetiatur'a mea!

Viéti'a nóstra e asemenea cu dñu'a, mórtea cu nóptea si in-
viarea cu demanéti'a. Inse, I. m., cene póte priví cu anima leni-
scita intunereculu de sér'a, déca conscienti'a 'lu mustra cà a pe-
trecutu dñu'a in pecate si fora-de-legi? Cene 'si póte aduce amente
cu bucuría in ór'a lina a demanetiei despre sér'a trecuta, déca
acést'a 'lu mustra cu necumpetu seau desfrênu? Si noi asemenea
cum vomu poté repriví cu anima leniscita in ór'a mortiei la viéti'a
nóstra trecuta, seau cugetá cu bucuría la viéti'a nóstra venitória,
déca ni se ingreuna pieptulu si ni se turbura conscienti'a de mul-
tímea reutatiloru si fora-de-legiloru, cu cari amu atinsu santieni'a
pré-inalta a Domnului?

Cercáti-ve numai bene, I. m., modulu vietuierei vóstre de
facia, si poteti scí inainte cu securitate sórtea ce ve ascépta in
viéti'a venitória! — Déca unu teneru 'si petrece dílele teneretie-
loru sale singuru in desmierdari si imbuibari, predandu cu usio-
rintia tempulu, in care si-ar' fi potutu cascigá scientiele necesarie
pentru viéti'a venitória, — déca nu-'si desvólta si indeplenesce
potentiele spirituale si corporale, — déca 'si corumpe moralitatea
si apoi ajunge la o etate betrana amarita, au nu va aflá insusiu
de sene cà acést'a e urmarea teneretiei s'ale reu petrecute? —
Ce'a ce e etatea teneretiei pentru tempulu betranetiei ace'a e
viéti'a nóstra pentru vecinicía. Precumu traimu aici pre pamentu
asia vomu fi resplatiti dincolo de mormentu. Precumu semenamu
aici in acésta viétia, asia vomu secerá dincolo in ce'a-lalta
viétia. Si asié partea vietiei nóstre venitória ni-o câscigamu
noi insi-ne in lumea acést'a. Si cu totu dreptulu pentru-cà Dom-
nedieu judecatoriulu pré-dreptu si nepartenitoriu ne pune inainte
legile s'ale, sedindu-le in anim'a nóstra seau vestinduni-le prin
sant'a scriptura si sant'a maica baserica si adauge resplata pentru

toti aceli'a, cari le despretiuescu si le calca pre acestea cu nesocotintia.

Asia dara a trai contrariu legiloru lui Domnedieu, acestea a le calca cu nesocotintia si totusi a ascepta respaltire nu se contrarieza ore cu dreptatea lui Domnedieu, care precumu da celoru drepti vieti'a si fericirea eterna, asia tramite pre celi rei in mor-tea si osend'a eterna!?

Nu ni-au datu ore Domnedieu potere de a ne pune inaintea ochiloru tote faptele, cari au trecutu demultu, si din acelea a calcula la celea venitorie? — Nu ni-au datu ore conscientia, ca se cunoascemu in catu se unescu faptele nostre cu legile lui Domnedieu? Asia dara ins'asi mustrarea conscientiei nostre, parerea de reu, rusinea, neleniscea, seau erasi bucuri'a din laintru, leniscea si indestulirea, care o semtimu neincetatu in conscienti'a nostra 'su totu atatea semne, cum-ca fericirea, seau osend'a venitoria e in legatur'a cu vieti'a nostra presenta.

Asia e, I. m.! Aducerea amente si mustrarea conscientiei pentru pecatele facute e viermele, care neci-candu nu more, foculu, care neci-candu nu se stenge (Ev. Marcu c. IX. v. 42.) Acestea doue chinue pre celi pecatosi in or'a mortiei loru, cu cugetulul aceli'a impreuna, ca ce sorte fericita si-ar' fi potutu casciga pentru venitoriu in acesta vietia, deca s'ar' fi folositu bene de ea. In urma si sant'a scriptura intaresce apriatu adeverulu acest'a : Cene ce semena ace'a va si secerá : „Domnedieu fiacaru'i'a platesce dupa faptele lui“ dice s. Apostolu Paulu ¹⁾.

Din tote acestea acumu se vede apriatu, ca sortea nostra venitoria va fi urmarea vietiei nostre presente. — Deca dara acest'a e asia, e forte de lipsa se scimu, cum trebuie se vietuimu ca se dobandimu fericirea eterna? Invetiatur'a lui Christosu, care are de scopu fericirea nostra eterna, cuprende in sene totu ce

¹⁾ Epist. catra Rom. c. II. v. 6.

trebuie se facemu cá se dobândim fericirea vietiei eterne. Dupa acést'a invetiatura de buna-séma nu potemu sperá viéti'a eterna si inviare prea marita : déca nu ne ferimu de tóte pecatele, cari inchidu moritoriului usi'a ceriului, déca nu traimu dupa cuventulu conscientiei nóstre, si déca in urma nu indeplenim faptele indu-rarei crestine.

Nu va inviá la bucuríele ceresci blastematulu, care 'si in-drépta spre fora-de-legi ochii sei si cu bucuría 'si deschide ure-chile la cleвете, neci acel'a, care cu cuventele s'ale ràpescе averea altui'a ; precumu preste totu nemenea, care tóta 'si petrece viéti'a s'a facúndu fora-de-legi si pecate. Dara din contra, I. m., mangai-tória e amentirea inviarei pentru acelu crestinu, care 'si in-drépta ochii sei numai spre lucrurile ce-i léga anim'a de religiune si mo-ralitate ; si cu bucuría asculta cuventulu lui Domnedieu si cererea deaprópelui seu seracu, -- care face bene cu manile s'ale si scer-ge lacremile dorerei de pre faci'a celui amarítu, care cu cuventulu si cu fapt'a vestesce marírea, bunatatea si indurarea lui Domne-díeu, apera onórea deaprópelui in contr'a limbелору cleветitórie, si se ostenesce pentru benele deaprópelui seu, care intru tóte cérca marírea lui Domnedieu si ajutorenti'a deaprópelui si ducându una viétia alésa 'si preface trupulu seu in baseric'a Spiritului santu. — Cu ce bucuría se va impreună acestu sufletu cu trupulu in diu'a cea din urma a judecatiei, candu si asupr'a densului voru suná cuventele Judecatoriului : „Veniti benecuventatii Parentelui mieu de mosteniti imperati'a ceriului care vi s'a gatitu vóue dela intemeiarea lumei!“

Éta I. m., ati întielesu din acestea pucine cuvente cá Isusu traesce, si si noi vomu traí, — ca precum Isusu inviandu mai multu nu va morí, asia si noi dupa invierea nóstra vomu fi nemo-ritori, — ati întielesu cá numai aceli'a se voru impartasi in in-viare fericita, cari in lumea acést'a se facu vrednici de ace'a prin implenirea legiloru lui Domnedieu. Se ne servésca dara si nóue

cugetarea acestor'a cá indemnú spre ace'a cá in tóte dñlele vietiei nóstre, in tóte ocupatiunile nóstre, voi'a lui Domnedieu se ne fia conducátoria, ea se ne fia indreptátoria a fapteloru nóstre. Iubirea santei credentie a densului se ardia totu-dé-un'a in animele nóstre. Se nu jertfimu pentru folósele scurte si trecátorie ale lumei acele bucurie eterne, cari le potemu capetá dela Domnedieu dupa una viétia petrecuta in dreptate. Si cá se se implenésca tóte acestea se ceremu cu anima curata si cu sufletu dreptu, darulu santu alu densului, rogandu-ne : Domnedieule alu indurariloru, Parentele nostru cerescu, — pentru vrednicíile Domnului nostru Isusu Christosu a fiului teu unulu-nascutu, care cu puterea s'a propria a inviatu din morti, te rogámu : Scutesce si intaresce slabitiunea nóstra prin darulu teu pré poternicu in totu tempulu caletoriei nóstre pre acestu pamentu, cá intru tóte implenindu-ti voi'a t'a, in diu'a inviarei nóstre toti se audímu acelu viersu mangaitoriu, cu care vei conduce pre cei buni in fericirea eterna a ceriului ! Aminu.

—•••—
F O I S I O R A .

Aduceti-ve aminte.

O, voi, ce in viétia cu mii frumóse daruri,
Cu-averi nenumerate fiindu de ceriu donati :
Strigati totusi, cá lumea e plina de amaruri
Si sórtea „nemilósa“ mereu o blastemati !

Aduceti-ve-aminte,
Cá multi in ast'a lume aru fi pré fericiti,
Avendu numai o parte din darurile sfinte
Cé voi despretiuiti ! . . .

* * *
Er' voi, ce in viétia lipsiti de ori ce daruri
Si 'n plaiulu miseriei de sórte aruncati :
Strigati mereu cá lumea e plina de amaruri,
Si sórtea ne 'ndurata plangédu o blastemati :

Aduceti-ve-aminte,
Cá neci celu cu mii bunuri de sórte daruitu
Rostí neci candu nu póte aceste dulci cuvinte :
„Acum'a-su fericitu !“

Petru Dulfu.